

SKUP 2002 – 39

Prosjekt: Da Røkke tok Kværner
Medarbeider: Steinar Dyrnes og Roar Valderhaug
Publikasjon: Gyldendal Norsk Forlag
Publisert: Oktober 02
Medium: Bok
Tema:

”Da Røkke tok Kværner”

1. Steinar Dyrnes og Roar Valderhaug

2. ”Da Røkke tok Kværner”

3. Publisert av Gyldendal Norsk Forlag i oktober 2002

**4. Aftenpostens økonomiredaksjon, Pb 1178 Sentrum, 0107 Oslo
Tlf: 22 86 30 00**

5. Steinar Dyrnes, Konghellegata 1, 0569 Oslo. Tlf: 91793974.

Roar Valderhaug, Bredo Stabells vei 4, 0853 Oslo. Tlf: 91793967.

6. Redegjørelse for arbeidet.

a) Når og hvordan kom arbeidet i gang?

Begge forfatterne var med i Aftenpostens team som drev vegg til vegg dekning av Kværner-krisen høsten 2001. Allerede før dramaet tok slutt var det litt småsnakk blant flere av aktørene om at Kværner-krisen kom til å bli nedfelt i bokform. Veien til tanken om at en slik bok kunne bli skrevet av oss var kort. Motivasjonen for å skrive en slik bok trenger egentlig ingen nærmere begrunnelse – her ville vi få muligheten til å gå bak nyhetene og samtidig benytte oss av en langt ledigere språklig stil enn det som er tillatt i Aftenpostens spalter.

Vår bakgrunn for å skrive boken er omfattende skrivning om Aker, Kværner og Kjell Inge Røkke de siste årene. For en av oss har Kjell Inge Røkke, Kværner, Orkla, Aker, RGI og senere Aker RGI vært hovedarbeidsområdet helt siden 1996. Tilbake i 1996 var det dessuten vi to som var ansvarlige for Økonomisk Rapports dekning av Røkkes daværende Aker-raid.

b) Hva var den sentrale problemstillingen ved starten av prosjektet?

Var det slik at alle sentrale elementer under Kværner-krisen høsten 2001 hadde kommet frem under norske mediers nesten totale teppebombing? Nei, var svaret vi gav oss selv. Dessuten mente vi at historien, selv om vi ikke skulle komme over nye elementer, inneholdt nok falsetter til å skrive en bok. Men vi hadde allerede flere holdepunkter på at det trolig hadde skjedd mye bak kulissene, uten at vi hadde drevet research. Derfor var det høyst sannsynlig at vi ville finne mye mer dersom vi foretok et dypdykk gjennom en lengre graveperiode.

Den sentrale problemstillingen var derfor å skrive en sammenhengende og fullstendig historie, med vekt på hva som skjedde i kulissene, over hva som skjedde i Kværner fra årene fra 1996 til 2001. Andre viktige problemstillinger var:

1) Vi ville inn på bakrommet for å gå bak nyhetene. Inn på styreverommene, inn på de interne møtene i Aker, Kværner og russiske Yukos. Klarte vi det, var vi overbevist om at vi ville få ny kunnskap som spilte en viktig rolle når historien om Kværners krise skulle skrives.

2) Det var opplagt at roten til Kværners problemer høsten 2001 lå flere år tilbake. Vi ønsket ikke bare å beskrive selve krisen, men også å forklare hva som utløste den.

3) Et viktig vendepunkt i Kværners historie var oppkjøpet av Trafalgar House våren 1996. For offentligheten var det mer eller mindre ukjent at Røkke i januar samme år vurderte Kværner og Aker opp mot hverandre, før han den gangen valgte å raide Aker. Derfor falt det seg naturlig for oss å starte historien akkurat på dette tidspunktet.

4) Til tross for at synopsis, laget lenge før permisjonen, i det vesentligste var basert på kjente hendelser, kjente vi alt da til en del gode historier/aneddoter som vi ikke hadde funnet noen ramme for å publisere i Aftenposten. Dessuten var mange av dem heller ikke godt nok kildebelagt.

5) Blant hovedsporene var en påstått bankgaranti som angivelig ble stilt av en engelsk bank for å sikre Almskog lønn og pensjon uavhengig av en eventuell Kværner-konkurs.

6) Vi hadde også et sterkt ønske om å spore opp håndskriften til Røkkes investoren Øystein Stray Spetalen. Da hadde vi muligheten til å knytte Spetalen, og dermed Røkke, svært tett til den kampanjen som kommunikasjonsbyrået 'Kommunike' satte i gang mot Almskog høsten 2001.

c) Ble problemstillingen endret underveis?

Hovedproblemstillingen, som var å skrive **historien bak** Kværners vekst og fall 1996 til 2001 og selve kampen om Kværner, ble ikke endret. Derimot kom det underveis til en rekke nye innfallsvinkler og momenter, som jo var hele poenget. Samtidig var det flere hovedspor som falt bort. Noen stemte rett og slett ikke, andre ble styrket, men ikke nok til at kravet til dokumentasjon var ivaretatt. Noen av disse måtte derfor utelates i det endelige bokmanuset.

d) Metodebruk

Vi har rett og slett benyttet oss av klassisk og ordinær research. Av de tre månedene vi hadde til disposisjon var utgangspunktet å drive research rundt halvparten av tiden. Metoden var å gå bredt ut i vifteformasjon. Den kunnskapen som vi over mange år hadde opparbeidet oss om Aker og Kværner skulle gjøre oss i stand til å stille de riktige spørsmålene. Svarene dannet igjen grunnlaget for hva vi gikk videre med.

Aktørene

Siden hovedhensikten med boken var å gå bak nyhetene ville tilgang til primærkildene være en stor fordel. Spesielt gjaldt det hovedpersonene Kjell Inge Røkke og Kjell Almskog. Allerede på det første møtet med forlaget ble vi enige om at vi skulle ta direkte kontakt med de to umiddelbart. Kjell E. Almskog stilte seg positiv. Men selve hovedutfordringen var selvfølgelig å få den mediesky Røkke til å bidra.

Den første kontakten gikk gjennom hans personlige pressetalsmann Rolf Nereng. Det vil være synd å si at nyheten om bokplanene skapte begeistring. Spesielt var Røkkes forhold til en av forfatterne gjenstand for bekymring fra Nerengs side. Da vi noen dager senere snakket med Nereng igjen kunne han fortelle om Røkkes reaksjon:

- Ikke faen.

Også i den samtalen var Røkkes problematiske forhold til en av forfatterne tema. Nå var "spillet i gang". Den kalde skulderen fra Røkke var likevel på ingen måte til hinder for at det ble skrevet en kontrakt med Gyldendal. Et av de første spørsmålene fra Nereng da vi fortalte om kontraktssigneringen var om det var de samme to som skulle skrive boken.

Vårt "våpen" mot Røkke, nå som det var klart at det ble en bok, var å overbevise han om at det ville være en ulempe for ham at bare en side i svært betent konflikt stilte opp. Bare noen uker før vi gikk ut i permisjon ringte så en offensiv Røkke for å fortelle at han trolig ville stille opp. Men så fort vi gikk ut i permisjon begynte det å melde seg problemer på et annet hold - Almskog. Han ville ha en avtale om å lese boken før publisering, og en rett til å trekke seg dersom han ikke likte det vi skrev. Etter mye om og men, skjønnte han at det var umulig for oss å godta.

Omtrent samtidig ble endelig klart at vi hadde fått Røkke på kroken. Men han ønsket å lese der hvor han deltok. Hensikten var at han skulle få lov til å komme med innspill som vi kunne gjøre hva vi ville med. Samtidig ønsket han å godkjenne friske sitater sagt i ettertid. Han gjorde det klart han ikke ønsket å godkjenne annet enn nye sitater, hvis ikke kunne det bidra til autorisering. Sett i lys av situasjonen med Almskog var dette noe vi kunne godta dersom Almskog kunne godta en tilsvarende avtale. I tillegg skulle Almskog godkjenne møterefertatene vi hadde med ham. En spire til mulig uenigheter mellom oss og Almskog og Røkke var hvis de mente at et nytt sitat sto i feil sammenheng. Hva da? Det ble aldri en problemstilling. Ingen forsøkte å trekke enkeltsitater grunnet sammenhengen.

Vi valgte å godta slike avtaler med Almskog og Røkke av en årsak: Siden dette var en bitter strid med de to i frontlinjen, hvor begge hadde helt forskjellige forklaringer, ville ikke dette bidra til noen form for autorisering. Men det betyr ikke at en slik form med gjennomlesing av Røkke og Almskog var uproblematisk. Det kunne hende vi kom for nær de på generell basis – og dermed ble for "snille" med begge to. Men så lenge de ikke hadde noen rettigheter, med unntak av egne sitater, fant vi det ikke for problematisk.

Det at både Almskog og Røkke stilte opp fikk også store ringvirkninger ved at da følte svært mange av de som hadde vært i systemene rundt dem under Kværner-kampen at det også var legitimt for dem å snakke. Totalt intervjuet vi dermed rundt av 70 av dem som var de mest sentrale aktørene i og rundt Kværner i perioden 1996-2001. Generelt kan vi si at vi er meget godt fornøyd med hvor mange som stilte opp. Vi er også fornøyd med at samtlige hovedkilder (10-15, se etterordet i boken for navn) stilte opp "on the record". En rekke andre gikk også "on the record". Vi kan ikke se andre har stilt opp i samme grad i lignende næringslivsbøker og i biografier som næringslivsfolk.

I ettertid har vi imidlertid innsett svakheter ved vår åpenhet mot Almskog og Røkke som vi ikke var like oppmerksomme på da boken ble skrevet. Selv om Røkke og Almskog er bokens hovedpersoner i særklasse, spiller også andre personer viktige roller i mindre deler av boken. De fikk ikke den samme muligheten til å lese gjennom.

Innsamling av informasjon

Siden slagplanen var å gå bredt ut i vifteformasjon ønsket vi å snakke med flest mulig som hadde vært sentrale i Kværner og Akers styre, ledelse og aksjonærer siden 1996. Vi ønsket også å snakke med andre som satt med kunnskap, som finansielle og juridiske rådgivere. Bankene var også et naturlig mål. Et problem var tilgangen til Kværners hærskare av rådgivere. De er bundet av taushetsplikt. Nå som det hadde skjedd et regimeskifte i Kværner var spørsmålet om Røkke ville frita den tidligere motpartens leiesoldater for taushetsplikten.

Her var Røkke fair. Han sørget for at de som ville snakke med oss skriftlig ble løst fra sin taushetsplikt. Dessverre takket imidlertid Kværners hovedbank DnB nei. Heller ikke russiske Yukos ville løse sine norske advokater fra deres taushetsplikt.

Vi argumenterte hardt overfor aktørene, både på Røkke og Kværners side av kamparenaen, at når de først var åpne og stilte opp til intervjuer, så måtte de også åpne opp sine skriftlige kilder. Her appellerte vi til at vi skrev et viktig kapittel av historien til norsk næringsliv.

Resultat ble blant annet tilgang på alle Kværner styrereferater fra 1998 til og med 2001. Vi fikk strategirapporter i Kværner fra tilbake til 1995, vi fikk innsikt i en del styrenotater og vi fikk tilgang til all korrespondanse mellom Aker og Kværner høsten 2001. Aker åpnet også opp for at vi fikk lese gjennom mer eller mindre alle Akers møtereferater av samtlige eksterne møter de avholdt høsten 2001 med Kværner, Yukos og andre sentrale aktører

Av de tre månedene vi brukte på boken ble den første måneden utelukkende brukt til research, gjennom en rekke intervjuer. De fleste av aktørene var plassert i Oslo. Men vi reiste begge to til London for en liten uke. Primært var vi der for å snakke med engelske, nåværende og tidligere, Kværner-direktører, som blant annet tidligere finansdirektør John Charlton. Men vi traff også norske Kværner-aktører som Kristian Siem. En av oss reiste også til Moskva for å intervju Yukos-bossen Mikhail B. Khodorkovskij og to av hans direktører, deriblant nordmannen Hugo Erikssen, som var informasjonsdirektør. Da vi snakket med de viktigste aktørene var vi alltid begge to til stede, med unntak av Moskva-turen da.

Den eneste formen for skriving vi gjorde den første måneden var notater. Vi kom frem til at våre håndskrevne notater av heller tvilsom skriftkvalitet ikke kunne være underlagsmateriale når vi skulle begynne selve bokskrivningen en måned senere. Derfor skrev vi notatene inn Word-filer. Dette måtte gjøres så fort som mulig etter intervjuene. Notatskrivingen ble derfor ofte en kveldssyssel.

Innsnevring og valg av hovedspor

Det var etter den første intervjurunden at bokprosjektet virkelig startet. Vi var nå i stand til å rangere hvilke "hovedspor" som vi skulle jobbe mest med. Rangeringen viste at det var minst et trettitalls interessante spor, som vi måtte prioritere hardere i form av en A-, B- og C-liste.

Gjennomføringen av de siste intervjurundene skjønte vi ville være bokens kritiske suksessfaktor. Nå måtte vi ta i bruk vår viktigste arbeidsmetode under hele bokarbeidet – "avhør". Mange av historiene til spesielt Almskog og Røkke var fulle av huller og bar preg av at de la frem partsinnlegg. Blant påstandene vi fant lite troverdige var:

Påstand 1:

– Almskog hevdet at en bankgaranti som sikret ham lønn i fallskjermperioden (max tre år, og inntil 24 millioner kroner) og en pensjon utbetalt i en engangssum (47 millioner kroner) ved blant annet en konkurs ble tilbudt han uoppfordret da han fikk tilbud om jobben.

Sannheten:

Etter mellom fem og ti telefonsamtaler med Christian Bjelland, som var styreformann da Almskog begynte i Kværner, og Almskog, begynte Almskog å endre versjon. Han vedgikk til slutt at det var helt motsatt: Bjellands versjon var riktig, og det var Almskog selv som hadde krevd garantien for å ta jobben..

Påstand 2:

– Almskog hevdet at han ikke ba om å få endret sin ansettelseskontrakt vinteren 2001 slik at han også fikk fallskjerm og pensjon utbetalt dersom han måtte ut av styret etter et kompromiss med Røkke, og deretter på eget initiativ frivillig trakk seg fra jobben som konsernsjef.

Sannheten:

Vi kom på sporet av denne saken grunnet en kryptisk formulering i et styrereferat. Almskog endret forklaring om referatet en rekke ganger. Også her hadde Bjelland en annen versjon, som han hele tiden sto fast ved og underbygget, blant annet ved to juridiske betenkninger. Til slutt endte Almskog opp på nesten samme versjon. Han hadde altså bedt om en ny kontrakt. Vi klarte dessuten i tillegg å dokumentere en hemmelig lønnsøkning til Almskog på 45.000 pund i kjølvannet av kravet om ny ansettelseskontrakt.

Påstand 3:

– Røkkes investortvenn Øystein Stray Spetalen benektet forbindelse til en svertekampanje som informasjonsrådgiverbyrået Kommunique, hvor han tidligere hadde vært kunde, satte i gang mot Almskog sensommeren 2001. Spetalen blånektet for at det var hans håndskrift på et løsrevet A4-ark fra en Sundal Collier-analyse som Kommunique' sendte flere journalister.

Sannheten: Vi foretok en skriftanalyse av håndskriften og sammenlignet den med Spetalens egen håndskrift, som han selv formidlet til oss ved en inkurie. Skrifteksperter Odd Holmen, som var sentral i Orderud-saken (avslørte Pers falske kjøpekontrakt), slo derimot fast at det med svært stor sannsynlighet var Spetalens håndskrift på Sundal Collier-analysen.

Påstand 4:

– Røkke hevdet at han på ingen måte var knyttet til svertekampanjen som Kommunique kjørte sensommeren 2001. Hans venn Spetalen stilte i etterkant av svertekampanjen en rekke kritiske spørsmål til Almskog på en pressekonferanse. Spørsmålene var nesten identiske med budskapet i kampanjen. Et par dager før hadde Røkke og Spetalen vært på båttur i Røkkes superyacht. Men begge benektet at Spetalens spørsmål til Almskog da var tema.

Sannheten:

Spetalen endret forklaring og fortalte at vennen Røkke likevel var informert om angrepet han planla å rette mot Almskog på en pressekonferanse. Tross dette valgte Røkke likevel å tviholde på sin opprinnelige forklaring.

Fakta vs. Drama

Ingen av oss hadde bokerfaring. Men vi hadde et klart ønske om å gjøre boken lettlest for et stort publikum, samtidig som ikke vi gikk på akkord med det faglige.

Målgruppen var i utgangspunktet svært bred. Kværner er en av Norges største industribedrifter. Medieoppmerksomheten om krisen i Kværner høsten 2001 var stor, og vi antok at det var mange avislesere som ville interessere seg for en bredere og dypere gjennomgang av historien om Kværners vekst og fall enn hva enkeltstående artikler kunne gi.

Vi brukte mye tid på å vurdere hvor dypt vi skulle gå inn i økonomiske problemstillingene rundt Kværner, både når det gjelder årsaken til krisen og refinansieringen høsten 2001. Uten å bruke plass til dette ville vi ikke fortelle den riktige historien. Men samtidig fryktet vi at "vanlige" lesere skulle falle av og miste interessen hvis det ble for mye tall og fagbegreper.

Et grep for å "lure inn" fakta var å benytte scener. Vi brukte svært mye tid på å få de personene vi intervjuet til å huske spesielle episoder. Dette for at vi skulle prøve å gi leseren av boken et inntrykk av nærmest å være til stede selv under de mest dramatiske møtene. Da ble det også lettere for ikke-økonomer å komme seg gjennom de verste økonomiutledningene. Med noen få unntak, som selvsagt Røkke og Yukos' norske representant Bernt Stilluf Karlsen, var det for øvrig et slit å få trauste norske næringslivsledere til fargelegge historien. Flere insisterte på at det for deres del aldri hadde vært noen følelser involvert, det var kun business. Med Røkke var ikke det noe problem. For ham er det meste veldig personlig.

Et sted måtte vi, uansett forsøk på fargelegging, bare skille ut og rendyrke en økonomisk problemstilling i et eget kapittel. Det var kapittel 10: Gjeldsfellen klapper igjen. Det omhandler årsakene til at Kværner havnet i store likviditetsproblemer sommeren og høsten 2001. Den forklaringen krevde en så inngående gjennomgang av Kværners låneforhold at det var best å legge det ut i eget kort kapittel. For dem som fant dette for tungt å lese, skulle det være mulig å bla seg fort gjennom kapittelet uten å miste tråden i fortellingen.

Boken handler om kampen om Kværner, men siden Røkke kjempet for å slo kloa i Orkla samtidig, måtte vi også vie en del plass til den kampen. Ved siden av noen smådrypp om Orkla underveis, valgte vi også her å legge det ut i et eget kapittel. Kapittelet gir i tillegg en bredere innsikt i frontlinjene i norsk næringsliv. Ved å skille dette ut i et eget kapittel, unngikk vi å miste fremdriften i kapitlene om Kværner-kampen. Orkla-kapittelet peker også fremover mot det vi tror blir den neste store kampen i norsk næringsliv.

Skriveprosessen

Etter vel en måned med intensive intervjuer, begynte vi å skrive parallelt med nye intervjuer. Siden vi bare hadde tre måneder på å bli ferdige med boken, var det nødvendig å begynne skriveprosessen før vi var i mål med researchen. Dette førte selvsagt til at mange kapitler ble endret opptil flere ganger etter hvert som vi stadig tilegnet oss ny kunnskap.

Vi gjorde det ganske enkelt. Vi begynte med begynnelsen og tok annethvert kapittel. Etter at vi hadde skrevet hvert vårt, byttet vi kapitler og "vasket dem". Slik tror vi i alle fall selv at det er vanskelig å se for utenforstående hvem som har skrevet hvilket kapittel.

Vår redaktør på Gyldendal leste så våre kapittel-utkast og kom med tilbakemeldinger. Etter hvert gikk denne prosessen i ett, men totalt kan vi si at det ble levert tre fullstendige manus til Gyldendal som det ble gitt tilbakemeldinger på. I tillegg fikk vi nyttige innspill av Gyldendal-sjef Geir Mork som leste manus nummer to. Til det fjerde manuset, og endelige manuset, var endringen fra manus nummer tre primært korrektur. Men noen betydelige endringer rakk vi å få med. Blant annet kom vi, mens vi var tilbake i full jobb i Aftenposten, endelig i kontakt med de hemmelige russiske "investorvennene" til Yukos.

Kildebruk

Våre fremste kilder var intervjuer med rundt 70 av de mest sentrale aktørene som har vært involvert i og rundt Kværner de siste årene.

De to personene vi brukte mest tid med var naturlig nok Kjell Almskog og Kjell Inge Røkke. Hver av dem brukte vi 10-15 timer sammen med.

Som allerede beskrevet i denne metoderapporten, og som vi også skriver om i etterordet til boken, var det på ingen måte uproblematisk å komme så tett innpå de mest sentrale aktørene. Det var en til tider noe krevende prosess å la dem få se råmanus og så etterpå vurdere deres innspill til disse. Det gav oss svært mye i form av at åpenbare feil ble rettet opp. Det gav oss imidlertid i langt mindre grad enn ventet innspill med hensyn til hva motstanderen hadde gjort eller ikke gjort. I slutfasen var både Almskog og Røkke mest konsentrert om å påpeke bakgrunnen for sine egne motiver og handlinger.

I tillegg til muntlige kilder fikk vi også tilgang til store mengder skriftlig materiale. Røkke argumenterte for at vi skulle behandle Akers møtereferater fra alle møter med Kværner, som ble ført i hånden av advokaten Øyvind Eriksen, som objektive møtereferater. Det var selvsagt umulig. Dette har vi blitt fortalt var tungt å svelge for Eriksen, som mente at vi ikke stolte på ham. Men det dreide seg ikke om å stole. Det var et metodevalg. De opplysningene vi fant spennende i Akers referater fra møtene med Kværner måtte kunne bekreftes av noen fra motparten. Men det var selvfølgelig ikke en ulempe for Aker at de hadde tid og ressurser til å skrive ned møtereferater.

Når det gjelder andre skriftlige kilder viser vi til den omfattende kildelisten i boken (side 301-303). Vi viser dessuten til etterordet for nærmere informasjon av både kilder, verifisering av historiske scener/sitater og hovedpersonenes gjennomlesing av manus.

Konsekvenser

Den viktigste konsekvensen av boken er at vi ervervet så mye kunnskap om hva som foregikk i kulissene at det ga en ny og dypere forståelse av hva som skjedde i Kværner fra 1996 til 2001. Samtlige anmeldere har da også påpekt dette.

"I det hele tatt siteres det og berettes det mye i boken fra hva som ble sagt og gjort i lukkede fora. Det er bokens store styrke", skrev Steinar Hansson i anmeldelsen i Aftenposten.

Bak finpolerte pressemeldinger er det mer enn nok av dype personlige motsetningsforhold, krangling, tjuvtriks og råhet blant næringslivstoppene. Det var kanskje ingen hemmelighet før

denne boken, men i "Da Røkke tok Kværner" ser man i en samlet historie, som går over flere år, hvordan spillet i kulissene foregår.

De ti viktigste sakene vi avdekket var:

- 1) Kjell Almskog fikk en bankgaranti da han begynte som Kværner-sjef som ga ham full lønn og pensjon selv om Kværner gikk konkurs.
- 2) Svært mye tyder på at det foregikk avlytting av noen av aktørene under Kværner-krisen. Det er flere av aktørene som har klare og begrunnede mistanker om dette. Hvem som eventuelt sto bak denne avlyttingen er imidlertid ennå ukjent.
- 3) Investoren Øystein Stray Spetalen var involvert i en kampanje, iverksatt av et mediebyrå, mot Kjell Almskog i august 2001. Dette dokumenterte vi gjennom en skriftanalyse. Spetalen og Røkke var på dette tidspunktet nære venner.
- 4) Boken viser et bredt bilde av hvordan Kjell Inge Røkke opererer i norsk næringsliv. Han er både brutal, hissig og ufin, samtidig som han kan være supersjarmerende og er nær genial på det strategiske og finansielle. Røkke var så besatt på å vinne for en hver pris at hans viljestyre ble helt avgjørende i slutfasen av Kværner-kampen i november 2001. Det at Røkke arbeider så langsiktig, han har vært ute etter Kværner helt siden 1996, var også ukjent for allmennheten før boken ble skrevet.
- 5) Norges eneste dommer ved menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg, Hanne Sofie Greve, engasjerte seg svært sterkt mot at russiske Yukos' refinansieringsløsning for Kværner skulle velges. Greve gikk langt i å beskyldte Yukos for hvitvasking av svarte penger i et ukjent brev til statsministeren.
- 6) Det kom frem hvem de hemmelige russiske "investorvennene" til Yukos var. De var meget tett på Yukos, blant annet sjefen for selskapet som er majoritetseier i Yukos.
- 7) Almskog ba om, og fikk, lønnsøkning så sent som i mars 2001, på et tidspunkt hvor Kværner var på full fart inn i likviditetskrisen. Kravet om utvidet rett til fallskjerm ble avvist av Kværner-styret
- 8) Hele ledergruppen i Kværner fikk doblet sine fallskjerner fra ett til to år som følge av at Kjell Inge Røkke kjøpte seg inn i selskapet. Fallskjermen kunne utløses dersom Almskog ble presset ut.
- 9) Summen av alle navigeringer som Almskog gjorde for å sikre seg selv på alle mulige og tenkelige måter. Hans grådighet ble av bokens røde tråder fra han allerede på dag en startet med bankgarantien, gikk via blant en hemmelig lønnsøkning, krav om ny ansettelseskontrakt som skulle gi utvidet rett til fallskjerm, til det hele endte med et krav på 600.000 kroner som kompensasjon for gardiner han hadde kjøpt. Da gardinkravet kom hadde Almskog fra før fått med seg rundt 100 millioner kroner ut av Kværner.
- 10) Ukjent og dramatisk maktkamp mellom styreformann Christian Bjelland og konsernsjef Erik Tønseth, som endte med at Tønseth ba sentrale aksjonærer og styremedlemmer om velge mellom de to.

Alle disse avsløringene førte til meget god uttelling i media. På lanseringsdagen 15. oktober fikk vi følgende oppmerksomhet (Aftenposten, VG og DN fikk ulike lekkasjer).

Aftenposten: Hovedoppslaget på avisens førsteside og to sider (inkludert øko-coveret) på økonomiseksjonen. Avisen kjørte fire saker: Bankgarantien, gardinene, Hanne Sofie Greves brev og avlyttingssaken.

VG: Hovedoppslaget på avisens førsteside og en dobbeltside inne i avisen. VG kjørte der gardinene.

Dagens Næringsliv: Hele side fire. Avisen kjørte skriftanalysen av Spetalen som hovedsak og at Almskog frasa seg ansvaret for likviditetskrisen sommeren 2002 som undersak.

Dagbladet: Grunnet sen deadline rakk de å kjøre en sitatsak på Aftenpostens oppslag.

I tillegg plukket diverse etermedia opp ulike vinkler. Dessuten deltok vi begge to både i P4s 17.30 og Dagsnytt 18 på NRK. Denne nye viten om Kværner, med spesiell fokus på grådighet og det tøffe spillet i kulissene, førte til debatt. Dagen etter publisering brukte VG sin side 2. kommentar (Marie Simonsen) og Aftenposten sin Arena-kommentar (Per Egil Hegge). Boken var i nyhetsbildet hele uken, blant annet kjørte VG (ny dobbeltside dagen etter lansering med fokus på Almskogs hemmelige lønnsøkning) og Aftenposten opp.

Så vidt vi kan se var boken vår den eneste i 2002 som fikk hovedoppslaget på førstesiden i landets to største aviser på lanseringsdagen. Medieoppmerksomhet gjorde sitt til at salget fikk en flying start. I løpet av de første to ukene var vi nummer 1 på salgslisten til både Tanum og Norli. Førsteopplaget på 3000 ble solgt på en drøy måned. Nytt opplag ble nye 2000. I skrivende stund er salget rundt 4500 bøker.

Den saken som fikk mest oppmerksomt, og som endog var i Torsdagsklubben og Nytt på Nytt, var Almskogs gardiner. De ble en symbolsak. For nordmenn er det hinsides at det går an å bruke så mye penger på gardiner. Og det at han etter å ha mottatt nær 100 millioner kroner fra Kværner i lønn også ville ha kompensasjon for gardinene sine, ble for mye. Det er imidlertid et tankekors at det neppe er noen som hadde reagert om det var en bil Almskog ønsket kompensasjon for.

7) Arbeidstid

Boken ble til i perioden mandag 29. april til søndag 4. august 2002. I den perioden jobbet vi hver dag, bortsett fra fem dagers ferie på hver i begynnelsen av juli. Gyldendal stilte med kontorplass til oss. Vi hadde ni ukers ulønnet permisjon fra Aftenposten og i tillegg var det nødvendig å bruke fire av fem ukers sommerferie. Vi begynte sjelden å jobbe før klokken 09.00. Vi måtte være ute av Gyldendal-huset før 22.45, for da ble alarmen koblet på.

8) Spesielle erfaringer

Den største utfordringen vi hadde i arbeidet var den ubalansen som oppstod i forhold til angrepene/kritikken mot hovedpersonene Almskog og Røkke. Som følge av at Kværner tapte striden, og at Almskog måtte gå, var betydelige deler av lojaliteten fra de andre i hans leir borte da vi begynte å skrive boken. Men som følge av at Røkke var seierherren ble det ingen slik tilsvarende sprekke i hans leir. Tvert om var det også for de som hadde stått på den tapende siden mest å tjene på å holde seg inne med den nye "Kværner-kongen". Dette resulterte i at vi etter hvert satt med et asymmetrisk informasjonsbilde av Almskog og Røkke.

Vi fikk altså mye hjelp til å sette Almskog i et kritisk søkelys, mens vi måtte gjøre mer av

arbeidet "på egen hånd" når det gjaldt Røkke, sidene rekkene bak han var mer sluttet og lojale enn noen gang. Det var tungt og vi stanget hodet i veggen på flere Røkke-hypoteser vi hadde. Noen vil si at du trenger ikke være mye til oppsøkende journalist for å spore opp Røkke-kritikere i norsk offentlighet. Men disse har oftest lite detaljkunnskap om hva Røkke faktisk foretar seg. En av Røkkes fremste kritikere, som bruker mye tid på å holde finansmannen under oppsikt og faktisk burde vite en del, ville heller ikke stille opp. Det var synd.

Siden rekkene bak Almskog gikk i oppløsning ga det oss også selvfølgelig store muligheter da fasaden falt. Jobben vår var dermed å finne ut hvem som kom med berettiget kritikk og hvem som forsøkte å trekke fokus bort fra seg selv gjennom å velge den enkle løsningen ved å skylde på Almskog. Vi måtte i korte trekk unngå å skrive seierherrens historie. Om vi lyktes hersker det uenighet om.

Oslo, 24. januar 2003

Steinar Dyrnes
Roar Valderhaug